

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égés évre	180 dinár
Hétre	90 dinár
Hegyedévre	45 dinár
Egy órára	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Obilježeva (Zapolja) utca 1.
Szerkesztőség telefonszáma 141
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDENNAK HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELVÉVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 161. szám.

Kedd, július 25.

Készül az augusztusi indemnitás.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, jul. 23.

Kumanudi Koszta dr. pénzügyminiszter számítva azzal a lehetőséggel, hogy az állami költségvetést nem fogadják el idejében, ma fejezte be az augusztusi indemnitásról szóló törvényt. A törvény elkészítése azért fontos, mert ha az augusztusi tizenkettőediket tartalmazó törvény megszövegezve nincsen és a budgetet nem szavaznak meg, augusztus elsejével fizetés nélkül maradnának a tisztviselők, ami pedig azokra nézve beláthatatlan következménnyel járhatna. Az indemnitási törvény befejezésével a tisztviselők megmenekültek a nagy kérdéstől és bizonytalanságtól: lesz-e elsején fizetés.

Az állami tisztviselők bérmozgalma.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, jul. 23.

Ez év januárjában a kormány, a nagy drágaságra és megnehezedett megélhetési viszonyokra való tekintettel felemelte a tisztviselők fizetését havi 100–150 dinárral. A csekély különbözet már akkoriban sem volt arányban az áremelkedéssel, még inkább eltörpült azonban a tavasszal, amikor egyes élelmicik ára 50–200 százalékkal megrágt.

A tisztviselők javarésze nyolcszáz-ezerkétszáz dinár havi fizetésért dolgozik. Hogy ez mily csekély összeg s mennyire kevés a kiadások fedezésére, csak az tudja elképzelni, aki már megkísérelte ilyen jövedelem mellett a megélhetést. Beogradban a nős, családos tisztviselők csupán a lakásért öt-hatszáz dinárt fizetnek, hol van még az élelmezés, fűtés, ruházkodás és sok ezernyi más szükséglet.

Az állami tisztviselők tarthatatlan helyzetének megjavítására mozgalom indult meg, melynek élén a tisztviselők főszövetségének elnöke, Antolovity egyetemi tanár áll. A tisztviselő-szövetség ma délelőttre tiltakozó gyűlést hívott össze, melyet nagy érdeklődés mellett tartottak meg. Az ülésen elhatározták, hogy sürgősen memorandumot nyújtanak át a kormánynak fizetésük újabb rendezése végett.

Elfogadták az amerikai kölcsönt

Kinos botrány a szkupstinában. — A Benin-Szavity affér hullámai.

— A „Torontai” beogradi munkatársaink telefonjelentése. —

Beograd, jul. 23.

A nemzetgyűlés délelőtti ülésén kinos botrány játszódott le. A kormánypárti képviselők és az ellenzék között ugyanis oly éles vita folyt, hogy annak következtében komoly összetűzés támadt, melynek végén tettelegességre került a sor. Az incidens kiinduló pontja Moszkovjevity földművespárti képviselő és Mojovcevity demokrata képviselő közötti szöcsata, akik az amerikai kölcsön felett kapnak össze. A mind hevesebb tónusba kerülő vita Vulevity bánági dem. képviselőt is magával ragadta és több ízben ingerült választ adott Moszkovjevitynek. Moszkovjevity azonban ennek dacára sem hagyott fel beszédével, hanem nyugodtan tovább polemizált Majovcevityvel. Moszkovjevity magaviselete még inkább dühbe gurította Vulevityt, aki most már megfélemezve magáról, odament ellenfeléhez és arcul ütötte. Az inzultus mindkét részről heves jelenteket váltott ki. Ingerült, gúnyos kiáltások, közbeszólások hangzottak el, úgy hogy az általános zaj közepette alig lehetett hallani az elnök rendretartó csejengését. Fokozta a tumultust, hogy a földműves-pártiak részéről több képviselő székét ragadott, szerencsére azonban sikerült a felizgatott kedélyeket lecsillapítani s így elejét vették a további tettelegességnek.

A Ház elnöke az ülést délelőtt fél 11 órakor bezárta és folytatását délután két órára tűzte ki. A del-

utáni vita, mely különben semmi érdekeset és újat nem nyújtott, este tíz órakor ért véget. Szavazás előtt az ellenzék nyilatkozatot adott át a szkupstina elnökének, utána pedig testületileg kivonult az ülésteremből. A szavazáson százhetvenkét képviselő vett részt, köztük 162 a törvényjavaslat mellett, tíz képviselő pedig ellene adta le a voksát. A szkupstina tehát az állami külföldi kölcsönt részleteiben is elfogadta.

Ribár dr. házelnök az ülés befejezése előtt felolvasta annak a bizottságnak a névsorát, melyet kiküldenek a Benin-Szavity-féle affér megvizsgálására. Szavity képviselő ugyanis minapi beszédében azt állította, hogy Benin meg akarta őt vesztegetni 250 ezer dinárral. Szavity elmondotta, hogy Beninnel a kérdéses napon az „Imperial” előtt találkozott, aki bevezetés nélkül elmesélte neki, hogy a francia klubból jön és felajánlott neki a pro szavazata fejében negyedmillió dinárt, Szavity állítását nem tudja igazolni s így erősen kétséges, hogy a bizottság eleget tehet a megbízatásának.

Ribár dr. ezután áttért a délelőtti tettelegességre. Megjegyzte, hogy az inzultus súlyos megsértése a szkupstina tekintélyének és ezért mindenesetre megtorlandó. A szkupstina elfogadta Ribárnak ebben az ügyben tett javaslatát, hogy a felelősség megállapítása végett kilenc tagu bizottságot jelölnek ki.

A jugoszláv-olasz kérdés a népek tanácsa elé kerül.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, jul. 23.

Parlamentari körökben állítják, hogy a kormány a népek tanácsa elé viszi az SHS-olasz vitás kérdéseket.

A beogradi kormány belátta hogy ebben a tárgyan semmiképpen sem tudnak megegyezni, az eddigi tárgyalások eredménytelenül végződtek s így a további közvetlen tanácskozás céltalannak mutatkozik. A népek tanácsa van most hivatva dönteni ebben a sokat pertraktált kérdésben.

Rövidesen letárgyalják a budgetet.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, jul. 23.

Miután a nemzetgyűlés a külföldi kölcsönt megszavazta, áttérnek a budget részletes megvitatására. Politikai körökben azt hiszik, hogy a törvényt gyors menetben fogják letárgyalni.

A nyugatmagyarországi kérdés.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Budapest, jul. 23.

A nyugatmagyarországi felkelők toborzása ügyében újabbán Révay

Ferenc ügyvédet, Petricsevics Horváth Béla báró, volt főhadnagyot, Eröss Géza főreáliskolai hallgatót és Méreg László volt főhadnagyot letartóztatták.

Pomogyi János napszámot, Varga László magánhivatalnokot és Tóth Antal birtokost, akik a tüntetés alkalmával a tömeget izgatották, a rendőrség előállította.

A városi villammű ügye

— A „Torontai” tudósítójától. —
Beeskerek, július 24.

Akik csak távolabbról nézik a dolgok menetét és nincs alkalmuk azokba mélyebben beletekinteni, csodálkoznak azon, hogy egyik-másik közügy milyen nehezen halad előre, milyen nehezen jön létre.

Az ilyen közügyek közé tartozik a városi vágóhid és a villammű rekonstrukciója, a fürdő létesítése, a kövezet javítása, kutak furása és más miegymás.

A város, bármilyen szívesen tenné, de nincs módjában a munkákat olyan tempóban végrehajtani, ahogy maga akarná és ahogy a közönség azt óhajtja.

Egyrészt a szállítási nehézségek és a külföldi valutáris viszonyok miatt a szükséges anyagok alig szerezhetők be, másrészt a munkák kivételéhez nem áll mindig rendelkezésre a fedezet, amely egyébként is óriási összeget tesz ki.

A városi hatóság tehát kénytelen tervszerűen, lépésről-lépésre haladni és a munkák végrehajtását úgy beszoztani, ahogy azt a módja megengedi.

A város pénzügyi viszonyai Alekszity Bogolyub polgármester és az új főszámvevő, Krizsanov Pál okos szerű gazdálkodása folytán, most már annyira megjavultak, hogy a teljes konszolidáció is remélhető.

Ezen az alapon lehetővé lett, hogy a város az elhanyagolt állapotban lévő és munkaképtelen jéggyárat és a vágóhidat kijavíthassa. A nagyhid renoválása befejeződött és javítás alá kerül még ez évben. Több közutat, amelyek használatának reményéről már rég lemondtak, Todorovity Milos melencei kutmester helyreállított. A hidak újbóli festése most folyik. A gimnázium, kereskedelmi iskola és az elemi iskolák épületének alapos tatarozása augusztus elején megkezdődik.

Ugyanis sorra kerül most a villammű rekonstrukciója. Erre vonatkozólag több ajánlat érkezett a városhoz. A budapesti Schliel Nichholson gépgyár, a wieni „Gofia”, a beogradi „Veloksz” és a Budapesti Lange és Társa cégek hajlandók a villammű javítását és bővítését elvállalni.

Az ügyet Beslity Nikola főmérnök referálta a város szombati tanácsülésén. A főmérnök szakszerűen kifejtette, hogy milyen javítások, milyen változások és újítások szükségesek a villamműnél és milyen munkaorganizáció alapján kellene a munkát keresztülvéetni és mennyi annak a költsége. Tekintve, hogy a javítási és bővítési költségek igen nagyok és a város f. évi költségvetésében nem találunk fedezetet, a főmérnök a következő javaslatot tette a tanácsnak:

Az első munka, amely a legsürgősebb és halasztást nem tűr, az a kazánok javítása. Erre az ideai költségvetés fedezetet is nyújt.

Ezt a munkát követné a gépház, vagyis az erőátviteli gépek javítása és átalakítása, majd végül a hálózat kieserélése és megváltoztatása. A gépház és hálózat javítása az 1923-ik évben történne.

A befektetés, amelyet a város ezen javítások és bővítések céljából tesz — bőségesen megtérül. A kazánok javítása által az erőforrás jóval kibővül és sok százalékos szemmegtakarítást fog a villammű elérni. A gépház bővítése az erőátvitelt, vagyis az árramszolgáltatást megkönnyíti és lehetővé teszi, hogy a villammű több szomszédos községet is elláthat árammal, ami a villammű jövedelmét lényegesen növelné. Végül a hálózat megváltoztatása és javítása által nem veszne kárba annyi áram, ahogy az most történik.

A városi tanács Beslity Nikola vár. főmérnök javaslatát magáévá tette és úgy döntött, hogy a munkák elvégzését a Lange és Társa cégre bizza és pedig a saját rezsijében, miután ezáltal is lényeges megtakarítást ér el a város. A cég szakemberei most javítják a jeggyárat és végőhidat és amint munkájukat ott befejezték, átmennek a villamműhöz.

Az opció utolsóelőtti napja.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 24.

Még csak két nap választ el az opció határnapjától, július 26-ától. Szerdán délben lejár a végső határidő, lezárják a listát s ezzel a ténnyel SHS állampolgárokká lesznek mindazok, akik 1910 január elseje előtt a jelenlegi Vojvodinában, Horvát-Szlavonországban és Dalmáciában laktak és ezen tartományok valamelyik városában vagy helységében illetőséggel bírnak. Kivételt képeznek természetesen, akik ez év január 26-ikáig valamelyik más állam javára optáltak.

A háboru előtti években, de különösen a háboru alatt nagy számban voltak költözködések és letelepedések. A békeszerződés az ujonnan letelepedett lakosok állampolgárságára nézve úgy intézkedett, hogy az 1910 január elseje után Magyarország olyan részébe került polgárok, amely az utódállamok impériuma alá jutott, 1922 július 26-ikáig nyilatkozni tartoznak, illetve kérvényezniük kell azon állam polgárságát, amelynek területén jelenleg laktak.

A békeszerződésnek ez a szakasza rendkívül sok bánási és beeskereki lakost érint. Az érdekelték nagy része azonban dacára annak, hogy

Tüntetés Héjjas Iván mellett Budapesten.

Az Ébredő Magyarok nagygyűlése.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, jul. 23.

Jelentettük, hogy Héjjas Ivánt, a nyugatmagyarországi felkelésből kifolyólag, az ügyészség letartóztatta.

Az Ébredő Magyarok Egyesülete szombat este gyűlésre hívta össze a tagjait, amelyen több ezer tag jelent meg.

A gyűlésen Szemző Endre elnök, aki a vezetőség nevében hangzott, hogy a keresztény nemzeti irányzat letöréséről, vagy végleges diadalra jutásáról van most szó és azért minden erőt meg kell mozdítani, hogy az egyesület a célját elérje.

Az elnök után Kóváry Lajos főhadnagy, Héjjas Iván volt segéd-tisztje élesen támadja a kormányt.

Kóváry beszéde alatt a terembe lépett Prónay, akit lelkesen megéljeneztek.

Lendvai István javasolja, hogy az EME mondja ki határozatilag, hogy rajongó szeretettel, boldog büszkeséggel, igaz nagyrabecsüléssel köszönti a fogságban lévő Héjjas, aki a keresztény nemzetnek nevezett kormányának gerinctelenségéből megérte a minden kényszerítő ok nélküli bebörtönzést. A Ébredő Magyarok Egyesülete Héjjas üldözését az egész keresztény magyarság arculesapásának és megalázásának tekinti, ami ellen teljes erejével tiltakozik és egyúttal ünnepelesen kijelenti, hogy mindenben azonosítja magát Héjjasal. Az egyesület felhívja a kormányt, hogy hatalmi erejével ne a keresztény magyarságot üldözze, hanem törje le a türehtelen drágaságot, enyhítse a vérlázító nyomort és végre lépjen fel erélyesen a vakmerően szervezkedő és a végső katasztrófával fenyegető forradalmi destrukció és annak sajtója ellen.

Lendvai javaslatát egyhangulag elfogadták.

Ezután Prónayt a vállukon a szónoki emelvényhez vitték. Prónay heves hangon kijelenti, hogy elég volt a beszédből. Most tettek keltenek. Amit a kormány Héjjas letartóztatásával elkövetett, az az egyesület keresztény nemzeti mozgalmának és világnézetének a megcsufolása. Biztatja az egyesület tagjait, fogjanak össze, egyesítsék a keresztény erőket, mert a közeljövőben már szükség lesz arra.

Erekly Károly mérséklésre intette a hallgatóságot és kérte, hogy várják be a vezetőség határozatát.

A nagygyűlés elhatározta, hogy üdvözlő táviratot küld Héjjas szüleinek, majd elénekelte a Himnuszt.

A nagygyűlés után a résztvevők nagyrésze szétoszlott, néhány száz főnyi csoport azonban a Váci utcában összeverődött, éljenezte Héjjas és abugolta a kormányt. A rendőrség a tüntetőket szétszórta.

A tüntetőknek egy másik csoportja a Kálvin-téren gyűlt össze. A rendőrség közbelépése folytán szétfutottak.

Este fél tíz órakor többszáz főnyi csoport az Eszterházy-utcából a belváros felé indult.

A térparancsnokság intézkedésére katonai megerősítést küldtek a pestvidéki ügyészség fogházába, ahol Héjjasot fogva tartják. Ugyanis a tüntető tömegben olyan felkiáltások hangzottak el, hogy menjenek Héjjasot kiszabadítani.

Este tizenegy órakor azonban már teljes rend, csend és nyugalom volt a városban.

A nyomozás megállapította, hogy a nyugatmagyarországi felkelők Brand Gyula utján másfélmillió koronát vettek fel budapesti pénzügyintézeteknél. Brand a pénzügyek teljhatalmu vezére volt.

Hogyan fest az amerikai kölcsön visszája.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 23.

A beogradi „Balkan” című lap egyik számában a következőket állapítja meg:

A kölcsön két részből áll. Az egyik rész harminc millió dollár készpénzről szól, ami a kurzus alapján két milliárd ötszázötven millió dinárt tesz ki. Ebből az összegből a valóságban csak huszonhat millió huszonötezer dollárt kap az állam, de matematikailag pontosan kimutatva, kilencvenegy millió kétszázötven dollárt fizet vissza, tehát hatvanöt millió százhetven-

ötezer dollárral többet, mint amennyit kap.

A kölcsön másik része 70 millió dollár, ami a mai kuzus szerint kitesz 5 milliárd 950 millió dinárt, de ebből az állam csak 46 millió 454.000 dollárt kap a valóságban. Mire visszafizeti, fizetett 46.454.000 dollárért 285.540.000 dollárt.

Összesen felvesz tehát az állam 72.479.000 dollárt
Visszafizet . . . 377.740.000 dollárt
A több vissza-fizetés 305 millió 261.000 dollár.

teljes egy év állt rendelkezésükre, még a legutóbbi napokban is csak szórványosan nyújtották be kérvényeiket. Így, hogy többet ne is említsünk, július közepe táján mindössze tizenkét személy szerepeit az optálók névjegyzékén. Tegnap már nagyobb érdeklődés nyilvánult meg. Tömegesen jöttek az érdeklődők, a legtöbbször persze még ma sincsen tisztában, milyen

okmányokra van szüksége. Ahelyett hogy hónapokkal azelőtt már megkezdették volna az iratok beszerzését, most a legutolsó napokban főhöz-fához kapkodnak, kilincselnek, kérnek, kérvényt irogatnak, de ennek dacára sem tudják majd a szükséges okiratokat beszerezni.

Kérdést intéztünk Turinszki Milivoj városi tanácsoshoz, hogy mennyi kérvény érkezett be eddig

hivatalába. Turinszki kijelentette, hogy kérvény még mindig a várakozáson alul csekély számban érkezik, aminek oka jórészt az, hogy a közönség mindent a legutolsó napokra hagy, másrészt meg nem tudja idejekorán az okmányokat beszerezni. Az opcióra vonatkozó iratokat legkésőbb július 26-ikáig, tehát szerda délig fogadja el.

Saját érdekükben ajánljuk az érdekelteknek, hogy kérvényeiket mindenesetre nyújtsák be, még abban az esetben is, ha valamelyik okmány hiányzik.

HIREK

A fürdés áldozata. Szombaton délután a volt kincstári erdő közepében fürdés közben a Bégába fulladt egy ismeretlen katona. Holttestét még nem fogták ki.

Csak a szegény

embernek van igazán jó szíve. Ha semmije sincs, legalább megsajnálja a többi nincsteleneket és velük érez. De a kevésből, amije van, bizonyosan szívesen ad olyanoknak, akiknek semmijük sincs. Ausztria például feltűnően hasonlít ahhoz a szegény emberhez, akinek jóformán semmije sincs. Tartományainak jórészt elszedegették, az anyaország szánivalóan összezsugorodott, a ruhája toldozott-foldozott, éheznek, nélkülöz, a pénzt pedig, amely a világforgatagban az országok jóléti állapotának a fokmérője, dupla nullával kezdődő számmal jegyzik a börték Mekkájában Zürichben. De ha le is rongyosodott, jószívű. Ad. Nem fukar. Ennek néhány nap előtt megható tanujelét adta. Tudvalévő, alig néhány hónapja, hogy a Burgenlandnak keresztelt nyugatmagyarországi részt az égi hatalmat is helyettesítő entente Ausztriához csatolta. Mit tesz ilyenkor Anglia, vagy más gazdag állam? Állig begombolkozik, bizalmatlan szemmel oldalvást nézi az új rokonságot és lehetőleg nem engedi közel a dolgaihoz. És mit tett a szegény Ausztria? Szeretettel mosolygott rá a hozzája kapcsolt honpolgárokra és mivel egyebe nincs, legalább választójogot adott nekik. Igaz, hogy ez semmi, nem lehet megenni, — de legalább megvan a jóakarata.

Országos vásár Beeskereken. Veliki Beeskereken az ideai harmadik országos vásárt augusztus 11., 12. és 13-án tartják meg. Az első napon szarvasmarha-, juh- és sertés-vásár lesz, a második napon ló-, mind a három napon pedig kirakó-vásár. A rendőrkapitányság figyelemzteti a vásárra jövő eladókat, hogy csak abban az esetben engedik meg állataik felhajtását, ha azokra szabályszerű marhalevelük van a birtokukban.

Zita excsászárné maga táplálja új leányát. Zita excsászárné egy udvarhölgye Madridból levelet írt Wolff ezredesnek, az osztrák legitimisták vezérének és ebben közli, hogy a volt urakodónő mult hónapban született leányát maga táplálja.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. Telefonszám 329.

Razzia a piacon. Pénteken megismételték a piaci razziát. A keddi hetipiac után az árusok azt hitték, hogy egyidőre megszabadultak a hatóság zaklatásától, nagyot tévedtek azonban, amikor pénteken, nem kis rémületükre, újra jelentkeztek a vizsgáló-bizottság emberei. A kofák közül az egyik átlátva a helyzet súlyos voltát, úgy vélte elkerülni a csapdát, hogy megragadta tejeskannáját és sietve meg akart „lőgni”. Becker József egészségügyi rendőrfőnök azonban idejekorán észrevette s mivel az aszszonyt, akinél már többször talált erősen vizezett tejet, jól ismerte, üldözöbe vette. Mielőtt elérte volna, a ravasz asszony a földre öntötte kannája tartalmát és otthagya kannáját, elmenekült. Becker a kannát magával vitte és várta, hogy tulajdonosa jelentkezzék. Bozsity Dusánna, a póruljárt tejeskofa csakhamar meg is jelent az egészségügyi hivatalban, ahol az esetről jegyzőkönyvet vettek fel. — A bizottság különben nem talált a tejpiacon erősen vizezett tejet. Az élelmiszerpiacon mindössze egy esetben volt hatósági beavatkozás, amikor is elkoboztak egy kosár éretlen gyümölcsöt.

A debeljacsai fogorvosi hirdetésünkre fehérvük olvasóink figyelmét.

Átutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

Elkészült az új bélyegtörvény. E folyó évi augusztus hó elsejével lényegesen megváltoztatták a taksák, bélyeg- és jogilletékek, mely rendelkezés folytán a bélyegilletékek annyira komplikáltá váltak, hogy azon eligazodni majdnem lehetetlen. Az általános közóhajnak engedve, dr. Vlakjovits Milán, volt pénzügyi főtanácsos, jelenleg a pansevoi Okruzsna Finanszijszka Uprava revizorja elhatározta, hogy kiadja a taksák, bélyeg- és jogilletékek fali nagy lexikonának teljesen átdolgozott és lényegesen bővített III. kiadását. Ezen lexikon magában foglalja egy a peres, mint a perenkívüli, valamint a közigazgatási eljárásban felmerülő összes taksák, bélyeg- és jogilletékeket, tehát úgy az állandó, mint a fokozatos, valamint a százalékos illetékeket. Ezen lexikon ügyvédek, bírák, kir. közjegyzők, községi jegyzők, valamint iparvállalatok, kereskedők és iparosok részére nélkülözhetetlen. Kapható szerb avagy magyar nyelven, egyes szám ára 20 dinár. A pénz előzetes beküldése mellett a lexikon bérmentve, különben utánvétellel küldetik szét. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Vlakjovits Milán volt pénzügyi főtanácsos, jelenleg a pansevoi Okruzsna fin. uprava revizorjánál.

Átutalásokat és csekki kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybeeskereki Takarékpénztár,** Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Bevonulnak a nemszláv önkéntesek.

Tizenkét becskereki magyar kapott behívót.

— A „Torontái” tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 24.

Julius 26-ikával, az opció lejártával esedékessé válik a nemszláv jugoszláv állampolgárok katonai szolgálata. 1918 november óta nem vonultatták be a nemszláv ujoncokat, csak lesorozták őket, katonai szolgálatuk megkezdésére vonatkozólag azonban ezideig nem érkezett utasítás. Az 1899. évben született hadkötelesek, valamint az 1900-asok ugyan már teljesítették katonai szolgálatot a magyar rezsim alatt, ezek azonban nem szolgálták le a teljes előírt időt, hanem csak egy részét, mivel közben megkötötték a fegyverszünetet, illetve elkövetkezett a forradalom. Az 1899. és az 1900-asok, valamint az 1898-as évfolyambeliek is frontszolgálatot teljesítettek, mely dacára annak, hogy nagyobb megpróbáltatást okozott és talán több gyakorlati tudás megszerzésével járt, mint a békébeli szolgálat, mégsem vehető azzal egyenértékűnek. Az 1898—1900. évfolyamok katonai szolgálatai ideje ma még teljesen bizonytalan s így egyáltalában nem tudni, mennyit engednek el, vagy mennyi időnek számítják be a fronton teljesített szolgálatot. Más eset áll fenn az 1901. és az idén lesorozott 1902. évfolyambeli ujoncoknál, akik még ezideig egyáltalában nem voltak katonák. Ezek persze a rendes katonai szolgálatai idő alá esnek.

A napokban érdekes rendelet érkezett a becskereki katonai ügyosztályhoz, mely oly értelmű utasítást ad, hogy tizennyolc, névszerint megemlített egyéves önkéntesnek

július 29-én be kell vonulnia. A listán szereplő önkéntesek közül hat szláv nemzetiségű, a többi tizenkettő azonban nemszláv. A rendelet azért oly nagyfontosságú, mert most első ízben hívtak be rendes katonai szolgálatra nemszlávokat. Az eddig bevonult magyar és német nemzetiségűeknek ugyanis tisztí vizsgájuk volt, a tisztí rangot kérelmeztek és ezért végeztek el velük a kéthavi fegyvergyakorlatot.

A mostani behívások arra engednek következtetni, hogy rövidesen döntenek a többi lesorozott ujoncot illetően is. Megerősíti ezt a feltevést, hogy illetékes helyről már bekérték az 1898—1901-es nemszlávok névsorát és így valószínű, hogy rövidesen már utasítás érkezik ezekre az évfolyamokra vonatkozólag. A július elején lesorozott 1902-ben születettekről szintén nincsen semmi effektív határozat, előrelátható azonban, hogy még az ősz folyamán bevonulnak, viszont nem lehetetlen az sem, hogy róluk későbbben történik intézkedés.

Megszereztük a július 29-én bevonulni tartozó önkéntesek névsorát, melyet alább közlünk: Markovics Ranko (1897), Edenburg László, Stefanovics Veszelin, Visovics Milos, Beck Károly, Hollósy Vince, Puc János, Gombár József; 1900-asok Horváth Jenő, Szabó Ödön, Petrity Andor, Unterreiner Károly, Nagy Géza, Jakobsz Károly, Biedermann Ferenc, Teodorovics Obrád, Raskovics Miklós és Láng Jenő 1901. évfolyambeliek.

Hogyan akarta Csehszlovákia a budapesti dunai kikötőt elgáncsolni.

A Torontái wieni szerkesztőségétől.

Wien, jul. 23.

Az „Internationaler Donau-Lloyd” legutóbbi számában érdekes leleplezésekkel szolgált a dunai hegemoniáért folyó harcról.

— A budapesti kikötőnek — írja a lap — francia tőkével, illetve a francia Schneider-Creusot cég által való megépítését a csehek Párisban meghíusították s szövetségeseiknél keresztülvitték azt, hogy a francia tőke első sorban a pozsonyi kikötő építésének finanszírozásában vegyen részt, amelyet 1924-ben már be akarnak fejezni. A budapesti kikötő építéséről most sincs sok mondanivaló; a tárgyalások a franciákkal ugyan még most is folyamatban vannak, eredményre azonban vajmi kevés a kilátás. Megkezdődtek erre való tekintettel a „Deutsche Bank” vezetése alatt álló német pénzesoporttal való újabb tárgyalások; a németek ugyanis már 1920. és 1921-ben is tettek ajánlatot, de ezt a franciáknak adott opció miatt nem lehetett figyelembe venni. A németek fellépése a franciáknál nagy féltékenységet váltott ki, természetesen a Schneider-Creusot emberei újra megjelentek Budapestten tárgyalni. Új fázist jelent a kikötőépítés vajudó kérdésé-

ben az angolok bekapcsolódása. Fock Ede fővárosi tanácsnok ugyanis nemrégiben a Baring Testvérek nagy angol bankcég vezetése alatt álló pénzesoporttal tárgyalott Londonban, kik a kikötő iránt szintén érdeklődnek s augusztusban a helyszínen való tárgyalások céljából Budapestre jönnek. Kilátás van tehát rá, hogy az angolok és németek között bizonyos verseny fog támadni a koncesszióért, mely azonban esetleg békés együttműködésre is vezethet. A dolognak ez az újabb fordulata Párisban és Prágában nagy megrökönyödést keltett s most nem tudják, hogy miként hiúsítsák meg újból a budapesti kikötő építését.

IRODALOM

A „Nova Evropa” július 21-én megjelent számában a zsidó kérdéssel foglalkozik. A füzet tartalma a következő: A mi zsidóink. (Ty.) Jugoszlávia zsidó polgárai és viszonyuk az állammal szemben. (V. Kajon.) A Balkánfélsziget zsidói. (Gyorgyevics T. R.) A zsidók a szlovén területeken hajdan és most. (Sik L.) A sziv és az ész hangja. (Elbeszélés. Brajer M.) A cionmozgalom. (L. A.) Zsidó szervezkedés. Könyvszemle: A zsidó kérdés. (Dosztojevszki F. M.) — A Nova Evropa ára füzetenként 48 korona. Kiadóhivatal Zagreb. Preradovity Trg. 9.

Jehlicska és Unger szlovák ellenkormányja fegyverbarátságra lépett az osztrák legitímistákkal.

A Torontái wieni szerkesztőségétől.

Wien, jul. 23.

Érdekes pikantériával szolgál ma az osztrák monarchista vezér, Wolff ezredes lapjának, a „Staatswehr”-nek legújabb száma. A Staatswehr mai száma a „Der Tschechenspiegel” című melléklettel jelent meg, amelyet kiadóként szintén Wolff ezredes jelez. Ez a lap a cseh közállapotok ostromozásával foglalkozik és igen sokszor hajmeresztő dolgokról rántja le a leplet. Mai számában azonban érdekes politikai pikantériával szolgál. Bejelent, hogy a „Staatswehr” és a Tschechenspiegel megállapodást létesítettek a lengyel Teschenben megjelenő Slovak című lappal, hogy ezentúl közösen fognak küzdeni. A tescheni Szlovákról tudni kell azt, hogy hivatalos lapja Jehlicska és Unger szlovák ellenkormányának. Így tehát a lengyelországi szlovák nemzeti tanács szoros összeköttetésbe lépett az osztrák legitímistákkal. A tudósítónak nem szokása az eseményeket kommentárral illetni, azonban e lépés felett lehetetlen nem esodálkozni, hiszen a Jehlicska-féle mozgalomra csak kár háramolhatik abból, ha Wolff ezredes egyéni akciójával azonosítják magukat. Kétkedni azonban a hír valódiságában nem lehet, hiszen maga az egyik fél hozza nyilvánosságra.

A „Torontái” hadifogoly postája.

Üzenetek.

Wieni szerkesztőségünk díjtalanul áll olvasóink rendelkezésére. Megkeresésekre csak e rovatban válaszol. Wieni szerkesztőségünk címe: Wien, Köstlergasse 4.)

Pénzátutalás Oroszországba.

Többen kérdést intéztek hozzánk, hogyan lehet Oroszországba pénzt átutalni? Ma már majdnem minden állam elfogad átutalásokat Oroszországba, a legcélszerűbb — mivel minden államnak más-más devizarendeletei vannak — valamely nagyobb banknál az átutalás módzatai felől érdeklődni. Magunk részéről nem ajánljuk a közvetlen átutalást Oroszországba. Sohasem lehet tudni, nem lopja-e el valamilyen szovjet-funkcionárius a küldött összeget. Azonkívül nem ellenőrizhető, hogyan számítják át az oroszok az idegen valutákat. A legcélszerűbb, ha a pénzsükségben lévő hadifogoly, aki haza akar térni, kölcsönért folyamodik a rigai magyar kirendeltség vezetőjéhez, Jungerth Mihály dr. miniszteri osztálytanácsoshoz. A rigai magyar kirendeltség a szükséges kölcsönt mindenkinek megadja kötelezvény ellenében, hogy ha hazatér, hozzátartozói vagy ő maga visszatéríti. Aki mindazonáltal pénzt akar küldeni hozzátartozójának, az csak akkor tegye, ha biztosan tudja, hogy még Oroszországban tartózkodik és a pontos cím is birtokában van. Ebben az esetben utalja át a pénzt Jungerth Mihály dr. miniszteri osztálytanácsos címére (Riga, Basteni Boulevard 6.) és egyúttal külön expressz-ajánlott levélben kérje

meg, hogy az átutalt összeget juttassa el az illető fogoly címére. Az expressz-ajánlot levélben pontosan megadandó a hadifogoly és a feladó címe. Célszerű, hogy az átutalást végző bank szintén levelet intézzon hasonló tartalommal Jungerth miniszteri tanácsoshoz. Mindazonáltal csak azok küldjenek hozzártatózóknak pénz Oroszországba, akiknek biztos tudomásuk van a pontos címéről és arról, hogy a fogolynak pénzre van szüksége.

Patay Péter (Alsó-Ittebe). Mult hónapban intézkedtünk, hogy a kieserelő-bizottság indítsa meg fia után a nyomozást. Eddig a nyomozás, sajnos, nem vezetett eredményre, újabb adatait azonban továbbítottuk a kieserelő-bizottságnak.

Bodó Györgyné (Törökbecse.) Levelére a veliki becskerei szerkesztőség külön fog válaszolni.

Glöckner Julianna (Vrsac). A kieserelő-bizottság férje után a nyomozást megindította. Ha nyomára fog akadni, haza fogja szállíttatni.

Özvegy Miksich Simonné (Horvát-Kécsa). A kieserelő-bizottság fia után a nyomozást meg fogja indítani, mihielyt eredménye lesz, értesíteni fogjuk.

Zsoldos Julis (Stara Kanjizsa). Megkeresését kérése alapján továbbítottuk a kieserelő-bizottságnak, amely fivére után nyomozni fog.

Szokol Mária (Kovacsica). A kieserelő-bizottság férje után meg fogja indítani a nyomozást. Mihielyt eredménye lesz, értesíteni fogjuk.

Csizik András (Antalfalva). A kieserelő-bizottság nyomozni fog fia után és ha sikerül őket megtalálni, haza fogja őket szállítani.

A nemzeti kisebbségek kérdése a bécsi interparlamentáris konferencián.

Budapest, jul. 23.

Az Interparlamentáris Unió hosszabb szünet után augusztus 28-án és 30-án ismét kongresszust tart. Ez a kongresszus tudvalevően Wienben lesz és résztvevőit július 15-ig kellett bejelenteni Genfben. A konferenciának, mint minden nagyobb nemzetközi összejövetelnek, igen nagy jelentősége van és ezért természetes, hogy a nemzetgyűlés képviselői közül 58 jelentette be a kongresszuson való részvételét. A kongresszusról Póka-Pivny Béla dr., a magyar interparlamentáris csoport főtitkára a következőket mondotta:

— Az interparlamentáris mozgalom már négy évtizedes multra tekinthet vissza. 1882-ben rendezték az első interparlamentáris kongresszust és azóta az Unió 1913-ig tizenkilenc ülést tartott. Az utolsó kongresszus 1913-ban volt Hágában. A háboru alatt természetesen szünetelnek a kongresszusok és a tavalyi stockholmi konferenciát is csak átmeneti jellegű összejövetelnek lehet tartani, a wieni kongresszusnak tehát az a nagy jelentősége is megvan, hogy kilenc év óta ez az első interparlamentáris konferencia.

— Az interparlamentáris mozgalom Magyarországon nem ismeretlen, hiszen régi országgyűlésünk tagjai, a képviselők és a főrendek

egyaránt szorgalmasan látogatták a kongresszusokat. Mostani nemzetgyűlésünk képviselői is füstént átlátták a kongresszuson való részvétel nagy fontosságát és ezért nagy számban léptek az Interparlamentáris Unió tagjainak sorába. Eddig 58 képviselőnek a részvételét jelentettük be Genfben. Ez az előzetes bejelentés azért szükséges, mert a résztvevőkről névsort készítenek, amelyben megemlítik az illetőnek politikai és társadalmi állását is, úgy hogy a kongresszus résztvevői közül mindenki olyan párt- és társadalmi állású résztvevővel ismerkedhetik meg, akit valamely ország sajátos viszonyainak megismerésére legalkalmasabbnak tart.

— Az Interparlamentáris Uniónak azelőtt Brüsszelben volt, a népszövetség megalkotása óta pedig Genfben van a központi irodája, amelyet Chr. L. Lange főtitkár, volt norvég képviselő, az interparlamentáris mozgalom legnagyobb apostola vezet. Az Uniónak minden országban, amely tagjainak sorába lépett, külön interparlamentáris csoportja van. A magyar csoport elnöke Berzeviczy Albert, Apponyi Albert gróf ugyanis most első sorban népszövetségi kérdésekkel foglalkozik és ezért az ő kívánságára Berzeviczy került a magyar interparlamentáris csoport élére. Az interparlamentáris Unió nemzetközi elnöke Wheardale lord, az angol felsőház tagja.

— Az Interparlamentáris Unió működése természetesen a háboru alatt sem szünetelt teljesen, bár ugyszólván kizáróan az északi államokra volt korlátozva. Az Unió dolgozott a béke érdekében is, működését azonban sem a központi hatalmak, sem az entente-hatalmak nem támogatták és így sikertelen maradt. A háboru után első sorban szervezetének kiépítésén fáradozik és ezt különösen két irányban teszi: Először a délamerikai államokat akarja megnyerni. Délamerikának 20 parlamentje van és ezek közül még egyik sem tagja az Uniónak. Az Unió másodsorban a Középeurópa területén keletkezett új államalakulatok megnyerésére törekszik. Ez a törekvése eddig szép sikerrel járt, mert Magyarországon és Ausztrián kívül Csehország és Lengyelország is bejelentette a wieni kongresszuson való részvételét.

lett. Romániának és Jugoszláviának részvétele még nem bizonyos.

— A kongresszus tárgyalni fog a lefegyverzésről is, ami a mi szempontunkból annál fontosabb, mert hiszen Magyarország már régen lefegyverzett, míg szomszédaink állig fegyverben állanak. Az amerikai interparlamentáris csoport referálni fogja a washingtoni lefegyverzési konferencia eredményét.

— Napirendre kerül a kisebbségek kérdése is, amelyben a magyar álláspont már a prágai Népszövetségi Ligák konferenciáján is olyan fényesen érvényesült. A magyar interparlamentáris csoport a kisebbségek kérdésében is javaslatokkal fog a kongresszus elé járulni és ezekkel mintegy kiegészíteni akarja a prágai konferencia memorandumának anyagát.

1251 Egy komplett

hálószoba

és különböző

butorok eladók
a Dungserszki sörgyárban.

Debeljačan

Dentiszt műfogak, fogsorok szájpaddás nélkül, plombák
amerikai system szerint!

1252a Foghuzás fájdalom nélkül!
Kruttschnitt Mihály Debeljača, 325. hsz.

Eladó

egy mahagoni uriszoba,
ebédlőszerviz és egy
fényképezőgép

1250
Aranyova (Arany János) u. I. sz. a.

Eladó:

50 imtr. 2 1/2" horgonyozott gázcső;
gyapjuttató- és fésülőgép, brüni gyártmány, majdnem új; 7-8 sz. dupla Ganz-hengerszék; egyenáramu dinamógép, 4 kilowattos 110 volt, komplett kapcsolótáblával, 2. számú Progress; telefon beszélőgépek; jéggyári berendezés. 1241

Petráss László Veliki Becskerek.

Érettségizett

szerb és magyar nyelvet bíró fiatal-
ember gyakornoknak felvétetik. 1243

Kállai Jenő, Gabona cég
Žitni trg (Buzatér) 8. szám

EGY JÓFORGALMU FÜSZERÜZLET

havi 100.000 K forgalommal, lakással együtt azonnal eladó.
Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Főgépeszi állást keresek

szívógáz- és Diesel-motorhoz, csakis nagyobb üzemben. 1230

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Egy mechanikai műhely

teljes berendezéssel és helyiséggel együtt eladó. 1231

Bővebbet
a „Torontál” kiadóhivatalában.

Ház

Vásártér és Toplicina u. sarkán kovács-
műhellyel, iparosnak alkalmas, eladó.
Vevő azonnal beköltözhet. Érdeklődni
Sudai Dózsefnél,
Vojvoda Stepe (Mátyás király) u. 9. sz.

Mielőtt Ön

befőttes- és uborkás-
üvegeket vagy táblaüveget

venne, érdeklődjék az ár és minőség iránt

Ivanitza Ferdinánd Károly

üveg-, porcellán-, tükör- és lámpa-
kereskedésében 837

Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

Nagyobb
mennyiségű

KÖNNYŰ BENZIN

(725/30°) csépléshez,
autó- és motorüzem-
hez, hordótételekben,
esetleg kölcsönhordók-
ban is azonnal kapható

Nagybecskereki Tengerifeldolgozó és Olajgyár Rt.-nál Vel. Becskereken.

Telefonszám 203.
Sürgőnycim: Olajgyár.